

Cicirko, Zofia

Z kart historii piłki nożnej Wojskowego Klubu Sportowego 22. Pułku Piechoty w latach 1922-1939

Szkice Podlaskie 11, 77-85

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zofia Cicirko

Zakład Historii Kultury Fizycznej

Zamiejscowy Wydział Wychowania fizycznego w Białej Podlaskiej

Z kart historii piłki nożnej Wojskowego Klubu Sportowego 22. Pułku Piechoty w latach 1922 – 1939

Siedlce w okresie XX -lecia międzywojennego należały do miast prowincjonalnych, były pozbawione przemysłu, stanowiły typowy ośrodek administracyjny i handlowy dla całego Podlasia. Pomimo tych trudności obiektywnych jakimi był dotknięty cały kraj było to miasto z ogromnymi ambicjami, zwłaszcza w dziedzinie kulturalno-oświatowej, wyrazem czego był rozwijający się wówczas sport. Na przestrzeni lat 1918–1939 działało tu 14 stowarzyszeń i klubów sportowych o różnych odcieniach politycznych zarówno narodowości polskiej, jak i żydowskiej¹. Najbardziej popularną dyscypliną sportową, podobnie jak w całym regionie Lubelszczyzny była niewątpliwie piłka nożna. Inspirującą rolę w jej upowszechnianiu odegrało wojsko, któremu zdrowie fizyczne i sprawność żołnierza były wyjątkowo bliskie. W tym celu naczelne władze wojskowe odpowiednimi rozkazami zalecały, by przy każdym garnizonie powstawały Wojskowe Kluby Sportowe (WKS) z drużyną piłki nożnej².

Zadaniem WKS-ów było więc:

- a) umożliwienie uprawiania sportów przez kadrę z oddziałów (poza obowiązkowym programem wychowania fizycznego);
- b) zapewnienie możliwości sportowania³ kadrze pracującej w sztabach i oddziałach pozaliniowych i prowadzenie ćwiczeń wychowania fizycznego, przewidzianych w obowiązkowych programach wychowania fizycznego;
- c) zapewnienie warunków sportowania dla rzeszy członków klubów;
- d) organizowanie sportów wypoczynkowych;
- e) organizowanie zawodów sportowych międzyklubowych i reprezentacyjnych, oraz udział w ogólnopolskim życiu sportowym⁴.

W 1922 r. wszystkim WKS-om polecono przystąpienie do działających już Okręgowych Związków Sportowych (OZS)⁵.

¹ Z. Cicirko, *Kultura fizyczna na Lubelszczyźnie w latach 1918-1939*, praca doktorska, AWF Warszawa 1991.

² Dziennik Rozkazów DOGL, Rozkaz nr 51 z dn. 21.VI.1921 r.; nr 59 z dn. 20. VII. 1921.

³ (Sic!) Tak w dokumentach źródłowych.

⁴ CAW, PUWF i PW, sygn., 300–69–149, Wytyczne sportu kadry zawodowej i działalności sportowej WKS-ów 1936 r.

⁵ DR DOGL, Rozkaz nr 6 z dn. 19.I.1922 r.; „Głos Lubelski” 1923, nr 211, s. 6.

Powyższe dyrektywy były respektowane i realizowane przez stacjonujące na terenie Siedlec dwie jednostki wojskowe: 22. Pułk Piechoty (22. p.p.) i 9. Pułk Artylerii Ciężkiej (9. p.a.c.). Oba pułki posiadały bardzo silne sekcje piłki nożnej. Osiągnięcia pierwszego z wymienionych były znaczące nie tylko na skalę regionalną, ale krajową i te w niniejszym doniesieniu pragnie się przybliżyć i uchronić od zapomnienia.

WKS 22. p.p. powstał w 1922 r. z inicjatywy mjr Jaworskiego podczas postoju pułku na Wileńszczyźnie. Pierwszym odnotowanym przez prasę spotkaniem był mecz rozegrany z miejscowym KS Siedlce zakończony porażką wojskowych 5:2. Zgodnie z ogólnymi zaleceniami drużyna 22. p.p. przystąpiła w 1923 r. do rozgrywek ligowych w klasie „B” Warszawskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej (WOZPN). W grupie swej pokonała drugi skład „Legii” Warszawa 4:0, zremisowała 0:0 z „Warszawianką II” i przegrała z „Polonią II”. Poza wymienionymi, w rozgrywkach tej klasy z terenu Warszawy uczestniczyły również takie zespoły jak: AZS, „Bar Kochba”, „Makkabi”, „Olimpia”, „Pogoń”, „Ruch” oraz RKS Radom. Podstawowy skład siedleckiej drużyny tworzyli tacy zawodnicy jak: Cieniewski, Czajka, Czupertowski, Janowski, Jodłowski, Naskowicz, Paterek, Picheta, Rozal, Rute, Suchanek⁶.

W 1924 r. znacznej poprawie uległa baza obiektów sportowych na terenie Siedlec. Żołnierze 9. p.a.c. i 22. p.p. własnym sumptem wybudowali z prawdziwego zdarzenia stadion sportowy, na którym mogli w końcu rozgrywać własne mecze. Z okazji uroczystego otwarcia doszło do towarzyskiego spotkania z „Makkabi” Warszawa⁷. W roku tym rozegrano po raz pierwszy w Polsce turniej szóstek piłkarskich. WKS 22 p.p. po dogrywce wygrał 1:0 z 1 Pułkiem Lotniczym z Warszawy, w półfinale przegrał 0:3 z „Warszawianką”, a w meczu o III miejsce uległ 0:2 drużynie WTC Warszawa. W rozgrywkach o mistrzostwo klasy „B” WOZPN ostatecznie drużyna 22 p.p. zajęła IV miejsce w pierwszej podgrupie. Również lata 1926–1927 w rozgrywkach ligowych nie należały do rewelacyjnych. Zawodnicy nie wyróżniali się nadzwyczajną grą i nie stanowili większego zagrożenia dla drużyn zajmujących czołowe lokaty w tabeli. Wypada też nadmienić, iż w rozgrywkach o puchar sportowy gazety „ABC” zostali pokonani 1:3 przez miejscowy 9 p.a.c.⁸.

W roku 1928 doszło do zmian strukturalnych w Polskim Związku Piłki Nożnej (PZPN), decyzją którego przyłączono do Lubelskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej (LOZPN) drużyny A klasowe należące do Podokręgu Radomskiego oraz drużyny siedleckie WKS 22. p.p. i WKS 9. p.a.c.⁹. Ze-

⁶ „Tygodnik Siedlecki” 27. III. 1988, nr 13.

⁷ Ibidem, 10. VIII. 1986, nr 32.

⁸ Ibidem, 15. V. 1988, nr 20.

⁹ „Przegląd Sportowy” 1928, nr 22, s. 2.

społy przystąpiły natychmiast do rozgrywek w klasie „A” LOZPN. Debiutanci spisali się nad wyraz dobrze. Dużą przewagą punktową i stosunkiem bramek zdystansowali pozostałe drużyny. Uzyskanie tytułu mistrzowskiego dało szansę piłkarzom WKS 22. p.p. uczestniczenie w rozgrywkach o wejście do pierwszej ligi. Drużyna znalazła się w grupie wschodniej obok 1. Pułku Piechoty Legionu – Wilno oraz „Polonii” Przemyśl. Niestety, ten pierwszy start nie należał do zbyt udanych. Klub siedlecki zajął ostatecznie II miejsce za „Polonią” zdobywając 3 pkt. przy stosunku bramek 5:8 i odpadł z dalszej fazy eliminacji¹⁰.

W roku 1929 tytuł mistrza klasy „A” Okręgu Lubelskiego przypadł tym razem drużynie 9. p.a.c., jednakże ta w dalszych rozgrywkach o wejście do ekstraklasy została, wyeliminowana. 22. p.p. swe występy w lidze okręgowej zakończył na miejscu II¹¹. W roku tym na terenie Siedlec doszło do spotkania międzynarodowego. Miasto to odwiedził KS „Hakoach” Wiedeń, który spotkał się z piłkarzami miejscowych klubów. Zwyciężyli goście 2:0¹². Obserwuje się znaczne zainteresowanie siedlczan piłką nożną. Powyższy mecz oglądało aż 3000 widzów. Była to rekordowa liczba na przestrzeni lat 1922–1929¹³.

Również 1930 r. nie należał do pomyślnych dla piłkarzy 22. p.p., w tabeli rozgrywek uplasowali się na miejscu III. Mistrzostwo w klasie A tym razem przypadło „Unii” Lublin, która wyprzedziła 1 pkt. 9. p.a.c.¹⁴.

Szczególne ożywienie w działalności siedleckich drużyn wojskowych widoczne jest w 1931 r. Na 6 zespołów rozgrywających w klasie „A” LOZPN mistrzostwo przypadło 22. p.p., który w 10 grach zdobył 18 pkt. i wyprzedził 4 pkt. 9. p.a.c.¹⁵. Osiągnięcie to było między innymi zasługą pułkownika Kazimierza Hozera, ówczesnego prezesa klubu, działacza społecznego i miłośnika piłki nożnej. Dzięki niemu do drużyny trafili znani zawodnicy z Krakowa, Śląska i Poznania. Tym sposobem piłkarze 22. p.p. poziomem wyszkolenia znacznie przewyższali drużyny lubelskie, stąd też ich mistrzostwo było nieprzypadkowe. W rozgrywkach o miejsce do pierwszej ligi siedlczanie rozgrywali mecze w grupie trzeciej obok drużyn: „Revera” Stanisławów i WKS Równe. Pokonali oba zespoły zdobywając 6 pkt. i awansowali do dalszej tury rozgrywek. W półfinałach wygrali dwukrotnie 4:1 i 3:1 z 82. p.p. z Brześcia n/ Bugiem w finałach zaś z „Naprzodem” Lipiny 4:3 i 2:1 i uzyskali awans do pierwszej ligi¹⁶. W sumie w meczach mistrzowskich ligi lubelskiej oraz w eliminacjach do pierwszej ligi drużyna

¹⁰ Ibidem, nr 47.

¹¹ Ibidem, 1929, nr 40, 41, 45, 46, 48, 50, 54, 56, 63; „Głos Lubelski” 1929, nr 205, s. 6.

¹² „Przegląd Sportowy” 1929, nr 24, s. 2; nr 42, s. 5; „Głos Lubelski” 1929, nr 205, s. 5.

¹³ „Przegląd Sportowy” 1929, nr 42, s. 5.

¹⁴ Tamże 1930, nr 84, s.2; „Głos Lubelski” 1930, nr 244, 252, 280, 293, 294, 298, 299.

¹⁵ „Przegląd Sportowy” 1931, nr 61, s. 5

¹⁶ Ibidem, 1931, nr 88, s. 2..

poniosła tylko 2 porażki, zdobywając 80 bramek a tracąc 20. W prasie centralnej rozległy się głosy „Drużyna 22. p.p. w Lidze! Drużyna nie brana pod uwagę przy żadnych okolicznościach, nie doceniana i lekceważona przez wszystkich, bagatelizowana, przez swoich przeciwników!... Niespodzianka spełniła się: rutynowana, niewątpliwie wartościowa drużyna śląska znowu doznała gorzkiego rozczarowania, stojąc tym razem u samych wrót Ligi”¹⁷.

Poza dobrym przygotowaniem technicznym i taktycznym atutem drużyny była ogromna ambicja i wola walki. Trzeba jednakże przyznać, że ta wspaniała jedenastka kierowana przez mgr Subocza, to zawodnicy, napływowi, nie mający żadnego związku z Siedlcami poza służbą wojskową. „Przegląd Sportowy” przedstawiał ich następująco: „Bilewicz Czesław – kierownik ataku. Grał w HCP. Świętosławski Eugeniusz – prawoskrzydłowy – brał udział w rozgrywkach ligowych „Turystów” Łódź. Rusinek Stefan – lewy łącznik, były gracz „Cracovia” i reprezentant Polski, Czajka Stefan – prawy pomocnik – w 1922 roku grał w A – klasowej drużynie „Pogoń” Poznań długoletni kapitan drużyny. Pawlak Stefan – prawy obrońca, przed służbą wojskową grał w HCP Poznań, Biegański Franciszek – prawy łącznik – początki stawiał w Niemczech, po powrocie do kraju grał w „Warcie” I, „Legii” i HCP. Siadak Zenon – bramkarz. Przed wstąpieniem do wojska grał w „Sparcie” Poznań. Jakubowski Leon – lewy pomocnik. Ostatnio grywał w HCP. Sadalski Stefan – lewoskrzydłowy, kilkakrotnie grał w reprezentacji Poznania. Z Rusinkiem zgrana para. Wojtanowski Zbigniew – bierze udział od dwu lat w rozgrywkach o wejście do ligi w „Legii” Poznań, kilkakrotnie grał w reprezentacji Poznania. Sroczyński Zenon – środkowy pomocnik. W piłkę nożną gra od 1924 roku, grał stale w „Legii” Poznań. Poza tym 22. p.p. ma jeszcze kilku graczy rezerwowych: Schumachera, Witwickiego, Kurzawę, Rusewila”¹⁸.

Start 22. p.p. w ekstraklasie nie należał do najłatwiejszych. Zawodnikom brakowało doświadczenia oraz boiskowego obycia. Układ gier na wiosnę 1932 r. był także niezbyt sprzyjający. Z różnym szczęściem siedlczanie walczyli o utrzymanie się w Lidze z rutynowanymi drużynami. Zespół w składzie: Koszowski, Pawlak, Gwoździński, Czajka, Sroczyński, Jakubowski, Sadalski, Bielewicz, Biegański, Kobojek, Rusinek zaprezentował się dzielnie i nad wyraz dobrze. Ostatecznie w końcowej tabeli rozgrywek WKS 22. p.p. zajął 9 miejsce wyprzedzając „Garbarnię” Kraków, „Czarnych” Lwów i „Polonię” Warszawę¹⁹. W obu rundach wojskowi zdobyli 19 pkt. strzelając 30 bramek tracąc 47. Najbardziej skutecznymi okazali się: Bielewicz – 9 bramek, Rusinek – 7, Biegański – 4, Sroczyński, Świętosław-

¹⁷ Ibidem, 1931, nr 90, s. 1.

¹⁸ Ibidem, 1931, nr 93, s.2.

¹⁹ Ibidem, 1932, nr 86, s.5.

ski po 3²⁰. Siedleccy piłkarze zdobyli sobie dużą popularność wśród kibiców sportowych zarówno na terenie miasta jak i kraju. W punktacji na najbardziej popularny klub, 22. p.p. zajmował 6 miejsce na 12 rozgrywanych w Lidze. Na 1746 zgłoszonych graczy, tylko 38 przypadło na 22. p.p. Pod tym względem klub zajmował ostatnie miejsce. Siedlce posiadały także najniższą frekwencję na meczach ligowych (11068 widzów), chociaż cena biletów była najtańsza²¹. Sytuacja ta była najprawdopodobniej wynikiem zużożenia miejscowego społeczeństwa.

Wśród rozegranych spotkań towarzyskich w 1932 r. na podkreślenie zasługuje międzynarodowy mecz z „Žilina” Czechosłowacja, który wygrali wojskowi 6:2. Udowodnili oni, iż potrafią grać w piłkę i że są groźni dla najlepszych, zwłaszcza na własnym boisku²².

W omawianym sezonie niezwykle dotkliwą stratę odczuli piłkarze siedleccy ponieważ zmarł tragicznie płk. Kazimierz Hozer, prezes WKS 22 p.p., współtwórca sukcesów piłkarskich. Fakt ten w sposób negatywny odbił się na dalszej działalności klubu²³.

Po zakończeniu rozgrywek o mistrzostwo I Ligi 1932 r. oczekiwano wprowadzenia zmian i reform w rozgrywkach ekstraklasy. Ostateczne decyzje w tej sprawie zapadły w połowie lutego 1933 r. Dwanaście drużyn podzielono na dwie grupy – wschodnią i zachodnią, z których trzy najlepsze kwalifikowały się do walki o mistrzostwo, natomiast trzy pozostałe do rozgrywania spotkań o pozostanie w I Lidze. 22. p.p. został włączony do grupy wschodniej obok warszawskich klubów „Legii” i „Warszawianki”, lwowskich „Czarni” i „Pogoni” oraz ŁKS Łódź²⁴.

Drugi sezon w ekstraklasie nie należał do pomyślnych. Po rundzie wiosennej wojskowi z Siedlec okazali się najsłabszą drużyną w grupie wschodniej: na 10 rozegranych spotkań drużyna uzyskała tylko 3 pkt., raz odniosła zwycięstwo i raz zremisowała z „Warszawianką”. W pozostałych ośmiu meczach musiała uznać wyższość przeciwnika. Wojskowi strzelili 15 bramek, a stracili 29²⁵.

Słaba gra siedlczan nie sprzyjała dobrej atmosferze, jaka wytworzyła się wokół piłki nożnej na terenie miasta. Poczuli się zawiedzeni zarówno kibice jak również działacze sportowi. Dodatkowo tę trudną sytuację pogarszał wprowadzony przez władze wojskowe w lipcu 1933 r. zakaz gry piłkarzy aktualnie odbywających służbę wojskową w meczach pierwszoligowej drużyny. Decyzja ta znacznie osłabiła WKS 22. p.p., bo przecież jej trzon

²⁰ A. Radoń, *Piłka nożna w Polsce w latach 1921–1966. Tabele i zestawienia*, Warszawa 1968, s. 38.

²¹ „Przegląd Sportowy” 1933, nr 4, s. 4.

²² Ibidem 1932, nr 26, s. 2; nr 34, s. 2; nr 45, s. 6; nr 50, s. 4; nr 61, s. 4; nr 68, s. 5.

²³ „Tygodnik Siedlecki” 21.IX.1986, nr 34.

²⁴ J. Hałys, *Polska piłka nożna*, Kraków 1986, s. 64.

²⁵ J. Hałys, *op.cit.*, s. 239; A. Radoń, *op.cit.*, s. 39.

tworzyli napływowi piłkarze w mundurach z całej Polski. W obliczu tak niefortunnego przedsięwzięcia jak również trudności finansowych i organizacyjnych klubu, doszło do fuzji WKS 22. p.p. ze „Strzelcem” w wyniku czego powstał WKS „22 Strzelec” im. płk. K. Hozera²⁶. Do drugiej rundy rozgrywek drużyna przystąpiła w nowym składzie: Biegański, Bilewicz, Czajka, Gwóźdźński II, Jakubowski, Jezierski, Klimek, Pollak, Sroczyński, Szadak, Świętosławski²⁷.

W grupie spadkowej obok „Strzelca” znalazły się: „Warta” Poznań, „Warszawianka” Warszawa, „Garbarnia” i „Podgórze” Kraków oraz „Czarni” Lwów. Nikt nie liczył na nawiązanie równorzędnej walki wojskowych z tak renomowanymi klubami, zwłaszcza, że zakaz gry wojskowych obowiązywał nadal. Ogromna wola walki piłkarzy siedleckich ich ambicja i zaciętość spowodowały, iż oczekiwania kibiców nie zostały zawiedzione. W konsekwencji rozgrywek o utrzymanie się w ekstra klasie KS „22 Strzelec” uplasował się na drugim miejscu w grupie spadkowej, a tym samym na ósmym miejscu w tabeli rozgrywek o mistrzostwo I Ligi 1933 r.. Odniósł 5 zwycięstw, 1 mecz zremisował, a 4 razy schodził z boiska pokonany. Ogółem piłkarze zdobyli 18 bramek, a strzelili 20²⁸. W stosunku do roku ubiegłego drużyna awansowała o jedno miejsce w tabeli i utrzymała się po raz drugi w gronie pierwszoligowców. Najbardziej skutecznym napastnikiem „Strzelca” okazał się Rudolf Biegański przed którym dziewięciokrotnie kapitulowali bramkarze przeciwnika²⁹. W 1934 r. nastąpiły kolejne zmiany w systemie rozgrywek. Zrezygowano z podziału Ligi na dwie grupy i powrócono do systemu rozgrywek z 1932 r. Fakt ten nie miał większego wpływu na sytuację jaka wytworzyła się w klubie. Coraz bardziej odczuwało się brak przywódcy i organizatora klubu płk. Hozera. Połączenie się obu klubów też niewiele dało. Panujący kryzys gospodarczy niezwykle dotkliwie objął i „22 Strzelec”. Brakowało środków finansowych na utrzymanie także i sekcji piłki nożnej. Skład osobowy drużyny uległ drastycznemu osłabieniu. Większość zawodników opuściła Siedlce i zmieniła barwy klubowe. Ze starego składu ligowego pozostali jedynie: bramkarz Siudak, bracia Gwóźdźńscy, Święicki i Bilewicz. Tak zdekompletowanej drużynie przyszło przystąpić do rozgrywek ligowych 1934 r. Piłkarze siedlecki byli z góry skazani na niepowodzenie z rutynowanymi drużynami renomowanych klubów: „Warszawianki”, „Warty”, „Pogoni”, „Legii”, „Podgórze”, „Ruchu Wielkie Hajduki”, „Cracowi”, „Garbarni”, „ŁKS-u”, „Wisły” i „Polonii”. Nie dopi-

²⁶ „Przegląd Sportowy” 1933, nr 63, s.4, nr 67, s.4 – 19.

²⁷ Ibidem; „Nowa Ziemia Lubelska” 1933, nr 45; „Życie Podlasia” 24.III.1935; 1936, nr 15, s. 2.

²⁸ „Przegląd Sportowy” 1933, nr 77, s. 4; nr 78, s. 2; A. Radoń, *op. cit.*, s.41. J. Hałys, *op. cit.*, s. 239.

²⁹ „Tygodnik Siedlecki” 6.X.1987, nr 36.

sywało im także szczęście. Mecz inauguracyjny sezonu przegrali na wyjeździe z „Warszawianką” 2:0. W dalszej fazie rozgrywek przegrali z ŁKS 2:1, na własnym boisku pokonali „Wartę” Poznań 5:2, ulegli „Pogoni” Lwów 0:3, zremisowali z „Legią” Warszawa 1:1, z „Podgórzem” Kraków 0:0, z „Polonią”. Warszawa 0:0, ulegli „Wiśle” Kraków 0:3, zeszli pokonani z boiska przez „Ruch Wielkie Hajduki” (Chorzów) 3:5, jak również „Pogoń” Lwów 0:3³⁰. Wyniki meczów z innymi drużynami kształtowały się podobnie. Sytuacja ta nie wpływała korzystnie na opinię publiczną, kibiców sportowych, od których zależał m.in. los sekcji, bo przecież do tej grupy zwrócił się siedlecki klub o wsparcie finansowe na utrzymanie piłki nożnej. Brak wpłaty składek do centrali przyczynił się do podjęcia przez PZPN brzemiennej w skutkach dla drużyny siedleckiej decyzji. Zweryfikowano mecze „Strzelca” z „Legią” w Siedlcach 1:1 i „Podgórzem” w Krakowie 0:0, przyznając walkowery przeciwnikom. Ze skromnego dorobku odebrano zespołowi 2 pkt., co przesądziło o spadku tej drużyny z I Ligi³¹. W tej sytuacji kierownictwo klubu zdecydowało o wycofaniu się z dalszej fazy rozgrywek. Prasa lokalna wówczas informowała: „Zarząd Klubu Sportowego „22 Strzelec” na ostatnim swym posiedzeniu postanowił wycofać się z rozgrywek o mistrzostwo ligi PZPN. Motywy są następujące: krzywdząca decyzja PZPN o odebraniu dwóch punktów zdobytych ciężkim wysiłkiem drużyny. Decyzja ta nie dotknęła osób, które zawiniły, lecz ambitną drużynę młodych piłkarzy, którzy nie byli w stanie znieść ciężkiego ciosu i psychicznie zupełnie się załamali³². Ostatni, niejako pożegnalny mecz w lidze drużyna rozegrała z warszawską „Legią”; przegrywając 4:5, pozostałe zaś spotkania oddała walkowerem. Na 14 rozegranych spotkań zdobyto zaledwie 3 pkt. przy stosunku bramek 15:49³³. Bilans uczestnictwa w Lidze przedstawiał się interesująco: w ciągu 3 lat rozegrano 64 mecze i zdobyto 36 pkt., odniesiono 14 zwycięstw, 8 remisów i 42 porażki stosunkiem bramek 84:169³⁴.

W trakcie rozgrywek miejscowi kibice mieli możliwość ujrzenia najlepszych drużyn piłkarskich i najlepszych ówczesnych piłkarzy w kraju. Trzon kadry siedleckiego zespołu tworzyli: K. Święcicki, S. Rusinek, S. Pollak, E. Gwoździński, Z. Gwoździński, Sroczyński, Jakubowski, Chmielewski, Kosowski, Raszył, Świętosławski, Biegański, Graczyński, Marcinkowski, Sikorski, Redosz, Denisiuk i inni³⁵.

Tak zakończyła występy swe w ekstraklasie jedyna ligowa drużyna na Lubelszczyźnie w okresie XX-lecia międzywojennego. Zespół został zde-

³⁰ Ibidem, 13.IX.1987, nr 37; 20.IX.1987, nr 38; 27.IX.1987, nr 39.

³¹ Ibidem, 10.I.1988, nr 2.

³² „Życie Podlasia” 2.IX.1934, nr 18.

³³ „Express Sportowy” 1934, nr 97, s.1; „Przegląd Sportowy” 1934, nr 66, s.1; nr 68, s.2.

³⁴ A. Radoń, *op. cit.*, s.204.

³⁵ Por. Z. Cicirko, *op. cit.*, ss. 196 – 221.

gradowany do klasy A i uczestniczył w rozgrywkach LOZPN.

O sytuacji w klasie A 1935 r. i szansach spadkowicza prasa pisała: „Atrakcyjność rozgrywek piłkarskich w klasie A Lublina minęła. Minęła też na długi okres umiejętność gry w piłkę nożną, jaką do tego czasu mieliśmy możliwość na boiskach naszych oglądać. [...] KS „22 Strzelec” po usunięciu się z Ligi stracił równocześnie prawie wszystkich ligowców. Narybek łącznie z pozostałymi z Czajką, Biegańskim i Pollakiem dąży systematycznie do wybicia się na czoło. Klub nie pozostaje bez szans”³⁶.

Jak należało przypuszczać, drużyna siedlecka wygrywała mecze, niekiedy wręcz deklasując rywali. Z dorobkiem 20 punktów wyprzedziła WKS Dęblin (16 pkt.), zdobywając mistrzostwo w okręgu, a tym samym awans do dalszej tury rozgrywek o wejście do Ligi. Przeciwnikami w grupie byli: „Czarni” Lwów, „PKS” Łuck „Rewera” Stanisławów, „Podgórze” Kraków i „Dąb” Katowice”. Po przegranym meczu z PKS 1:2 i remisie z „Czarnymi” 1:1 z niewiadomych przyczyn siedlczanie wycofali się z rozgrywek³⁷.

Wywalczenie prawa gry o wejście do I Ligi w roku 1935 było ostatnim znaczącym sukcesem piłkarzy „22 Strzelca”. Do wybuchu II wojny światowej już nigdy nie udało się tego powtórzyć i drużyna występowała wyłącznie w rozgrywkach o mistrzostwo klasy A bądź B okręgu lubelskiego, bez znaczących osiągnięć. Ze skąpych informacji prasowych wynika, iż w 1936 r. siedlczanie opuścili szeregi A klasy, a w 1937 r. skreślono ich z listy członków LOZPN za „absolutną beczynność”³⁸.

W roku 1938 w piłkarstwie Okręgu Lubelskiego zaznaczył się ogromny regres. Był on widoczny także w działalności drużyn siedleckich, które z powodu trudności finansowych, braku składu drużyn, kadry kierowniczej nie przejawiały żadnej działalności, nie stawiając się nawet do rozgrywek o mistrzostwo okręgu³⁹.

Ostatnią próbą ożywienia piłkarstwa siedleckiego przed wybuchem II wojny światowej było utworzenie w dn. 16.IV.1939 r. autonomicznego Okręgu Podlaskiego w Siedlcach. Zorganizowano samodzielną grupę rozgrywkową do której przystąpił reaktywowany „Strzelec” oraz KS „Lot” Biała Podlaska, RKS „Naprzód” i RSWF „Gwiazda” z Siedlec, „ŁKS” Łuków, ŻRKS „Podlasianka” i „Start” z Sokołowa Podlaskiego⁴⁰. Tym akcentem została zamknięta historia piłki nożnej WKS 22 p.p., a później KS „22 Strzelec” Siedlce.

Być może nie wszystkie karty z historii piłki nożnej w WKS 22 p.p. zo-

³⁶ „Przegląd Sportowy” 1935, nr 88, s.2.

³⁷ Ibidem, nr 90, s.4; nr 96, s.4; „Kronika Nadbużańska” 1935, nr 35, s.3; „Życie Podlasia” 1935, nr 33 – 35.

³⁸ „Przegląd Sportowy” 1936, nr 51, s. 3; 1937, nr 28, s. 4; nr 30, s. 5.

³⁹ Sprawozdanie z działalności zarządu LOZPN za rok 1938.

⁴⁰ „Głos Lubelski” 1939, nr 110, s. 4; „Przegląd Sportowy” 1939, nr 26, s. 2.

stały odkryte. Niniejsze doniesienie ma na celu przypomnienie i uchronienie od zapomnienia niezwykle istotnych faktów i osiągnięć klubu prowincjonalnego, jego roli jaką odgrywał w środowisku małomiasteczkowym i ukazanie czynnika ludzkiego, bez którego piłka nożna nie byłaby tak popularną na przestrzeni XX -lecia międzywojennego.

WKS 22. p.p. powstał z inicjatywy wojska któremu niezwykle bliska była piłka nożna. Zaangażowanie pułkownika K. Hozera w działalność klubu jest znaczące, to za jego życia siedlecki piłkarze odnotowali największe sukcesy. Siedlce – małe prowincjonalne miasteczko znane było na mapie Polski. Tu przybywały pierwszoligowe drużyny z całego kraju ze znakomitymi piłkarzami, o których słyszało się z radia, bądź prasy. Społeczeństwo siedleckie miało szanse uczestniczenia we wspianych spektaklach sportowych w najlepszym wykonaniu. Brak środków finansowych, nieprzemyślane decyzje na szczeblu lokalnym i centralnym dotyczące klubu spowodowały, iż po 3 latach uczestnictwa w lidze drużyna wycofała się z rozgrywek. W okresie włączenia klubu do LOZPN siedlecki piłkarze, ożywili i zdynamizowali rywalizację pomiędzy klubami lubelskimi. Zważywszy na ogromne trudności finansowe oraz na ogólną apatię społeczeństwa siedleckiego, któremu problemy piłki nożnej były odległe, WKS 22 p.p. wpisał się na trwale w historię polskiej piłki nożnej i swego sukcesu już nigdy nie powtórzył.

...ych celów militarno-politycznych i miejsca w przyszłej nowej Europie budowanej przez Hitlera. Dotyczyło to także wcześniej zajętych krajów tj. Austria, Czechosłowacja i Polska. W aktach dowódców Wehrmachtu, można znaleźć szczegółowe informacje o polskim przemyśle, wykazy fabryk w poszczególnych miejscowościach z określeniem rodzaju produkcji, ilości zatrudnionych robotników; niekiedy zamieszczano nawet zdjęcia fabryk. Przed napaścią na Polskę OKW wydało w połowie 1939 r. opracowanie „Gospodarka wojenna Rzeczypospolitej Polskiej w 1939 r.”. Sporządzono mapy bogactw naturalnych, zapasy surowców w hutach, fabrykach, które przydzielaly fabryki koncernom niemieckim według wcześniej ustalonego planu. Dane te wykorzystywali w czasie działań pełnomocnicy i grupy techniczne działające w pasach poszczególnych armii niemieckich.

Grupa techniczna armii liczyła ok. 200 specjalistów - inżynierów z różnych dziedzin, którzy dzielili się na gałęzie gospodarki i przemysłu np. grupa techniczna 4 armii Wehrmachtu w sierpniu 1939 r. przed napaścią na Polskę sporządziła rejestr 96 fabryk w poznańskim i 41 w pomorskim, które miała przejąć i zabezpieczyć. Grupy te istotnie wkraczały tuż za oddziałami liniowymi i obejmowały w zarząd fabryki i zakłady¹, które przekazywały koncernom niemieckim lub włączano je do Inspekcji Zbrojeniowych Wehrmachtu, tworzonych na danych terenie przez Niemców. Podobny był mechanizm ekonomicznego wykorzystania potencjału gospodarczego terenów

¹ P. Matusak, *Ruch oporu w przemyśle wojennym okupanta na ziemiach polskich w latach 1939-1945*, Warszawa 1983, s. 27-28.